นางสาวอริยพร โพธิใส
นิติกร สำนักกฎหมาย

หลักเกณฑ์ทางกฎหมาย
ในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

สารพันปัญหากฎหมายฉบับนี้ขอนำเสนอเกร็ดความรู้ทางกฎหมายที่กำลังเป็นที่สนใจของสังคมปัจจุบันคือปัญหาเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศนั้นได้มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการพิจารณาอย่างไร มีกรณีใดจึงจะสามารถส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้หรือมีกรณีใดที่ไม่สามารถที่จะส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ ดังนั้น เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นดังกล่าว ฉบับนี้จึงใคร่ขอเสนอเรื่อง **"หลักเกณฑ์ทางกฎหมายในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน"** ดังนี้

๑. ความหมายของการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดน (Extradition) หมายถึง "การส่งมอบตัวผู้ต้องหาหรือผู้ซึ่งต้องคำพิพากษาให้ลงโทษแล้วไปยังรัฐซึ่งผู้นั้นต้องหาว่ากระทำความผิดอาญาหรือถูกพิพากษาให้ลงโทษทางอาญาแล้วในดินแดนของรัฐที่ร้องขอให้ส่งตัวโดยรัฐซึ่งบุคคลนั้นปรากฏตัวอยู่เพื่อส่งตัวบุคคลดังกล่าวมาดำเนินการพิจารณาพิพากษาลงโทษตามกฎหมายต่อไป"

จากหลักการความหมายดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นเป็นเครื่องมือทางการศาลหรือความร่วมมือกันในทางระหว่างประเทศทางการศาลเพื่อการใช้อำนาจของรัฐหนึ่งได้ร้องขอไปยังอีกรัฐหนึ่งให้ดำเนินการจับกุมตัวบุคคลผู้ต้องหาว่ากระทำความผิดหรือต้องคำพิพากษาว่ากระทำความผิดทางอาญาภายในเขตอำนาจศาลของรัฐตนและบุคคลผู้กระทำความผิดนั้นได้หลบหนีเข้ามาอยู่ในดินแดนของอีกรัฐหนึ่งคือรัฐที่รับคำร้องขอนั้น เพื่อให้ส่งตัวบุคคลดังกล่าวกลับมาดำเนินกระบวนการยุติธรรมเพื่อพิจารณาพิพากษาลงโทษตามกฎหมายภายในของรัฐที่การกระทำความผิดนั้นได้เกิดขึ้นในดินแดนของรัฐที่ร้องขอ

ทั้งนี้ เพราะประเทศผู้เสียหายหรือประเทศที่มีการกระทำความผิดเกิดขึ้นนั้นย่อมไม่สามารถที่จะดำเนินคดีกับบุคคลผู้กระทำความผิดดังกล่าวได้ และการที่ประเทศผู้เสียหายจะเข้าไปจับกุมผู้กระทำความผิดในเขตอำนาจของประเทศอื่น

เพื่อนำตัวผู้กระทำความผิดมาดำเนินคดีในประเทศตนนั้น ย่อมถือเป็นการล่วงละเมิดอำนาจอธิปไตยของประเทศนั้น ๆ ด้วยเหตุดังกล่าว วิธีการที่ดีที่สุดในการเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือความร่วมมือระหว่างประเทศทั้งสองดังกล่าว โดยประเทศผู้เสียหายนั้นจะต้องทำการร้องขอไปยังประเทศที่ผู้กระทำความผิดนั้นได้ไปอาศัยหรือหลบซ่อนตัวอยู่ในประเทศนั้นให้ดำเนินการส่งตัวบุคคลดังกล่าวมายังประเทศตนเพื่อดำเนินคดีอาญากับบุคคลนั้น ๆ

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงถือเป็นความร่วมมือทางกฎหมายระหว่างประเทศเพื่อประโยชน์ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรม โดยการจัดส่งตัวผู้ที่กระทำความผิดหรือถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและหลบหนีไปยังประเทศอื่นคืนกลับไปยังประเทศที่ได้มีการกระทำความผิดเกิดขึ้น และการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจะต้องเป็นการร้องขอโดยผ่านพิธีการทางการทูต

๒. หลักเกณฑ์ทั่วไปในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงเป็นเรื่องที่มีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศและอำนาจอธิปไตยของแต่ละรัฐ ซึ่งโดยปกติแล้วรัฐแต่ละรัฐไม่มีพันธกรณีระหว่างประเทศที่จะต้องส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่รัฐอื่น ดังนั้น เมื่อรัฐต่าง ๆ มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความร่วมมือกันในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน จึงได้มีการวางหลักพื้นฐานเป็นแบบพิธีและขั้นตอนในการดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนขึ้น เพื่อให้เป็นหลักปฏิบัติระหว่างกัน โดยแต่ละรัฐอาจมีการทำเป็น**สนธิสัญญาหรืออนุสัญญาเรื่องการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกัน**ไว้ แต่อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ไม่ได้มีการทำสนธิสัญญาหรืออนุสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันไว้นั้นก็อาจกระทำโดยอาศัย **"หลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน"** กล่าวคือ หากรัฐหนึ่งยอมส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนให้แก่อีกรัฐหนึ่งที่ร้องขอแล้ว รัฐที่ได้รับการร้องขอย่อมมีพันธกรณีที่จะต้องส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนไปให้รัฐที่ร้องขอเช่นกัน **ดังนั้น เมื่อมีการร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเกิดขึ้น ในเบื้องต้นนั้นจะต้องมีการพิจารณาเป็นลำดับแรกเสียก่อนว่ารัฐทั้งสองรัฐดังกล่าวนั้นได้มีการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนไว้ระหว่างกันหรือไม่ และกฎหมายภายในของรัฐที่ได้รับการร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนนั้นได้มีบทบัญญัติกำหนดในเรื่องดังกล่าวนั้นไว้อย่างไรบ้าง ซึ่งหากไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างกันแล้วก็ต้องถือตามหลักถ้อยทีถ้อยปฏิบัติต่อกัน**

สำหรับในส่วนของประเทศไทยปัจจุบันได้มี **"สนธิสัญญาเพื่อการส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศ"** กับนานาประเทศรวมจำนวนทั้งสิ้น ๑๔ ประเทศ[๑]

[๑] ที่มา : http://www.nond9972.multiply.com/journal/item/50

ได้แก่ ประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา แคนาดา เบลเยี่ยม ออสเตรเลีย อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว กัมพูชา มาเลเซีย จีน เกาหลีใต้ บังกลาเทศ และฟิจิ นอกจากนี้ยังมี **"สนธิสัญญาว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญา"** กับประเทศต่าง ๆ อีก ๖ ประเทศ[๒] ได้แก่ สหรัฐอเมริกา แคนาดา อังกฤษ ฝรั่งเศส นอร์เวย์ และอินเดีย และนอกจากนี้ยังได้มีการเจรจาตกลงกันในด้านความร่วมมือทางอาญานี้กับประเทศจีน เกาหลีใต้ โปแลนด์ ศรีลังกา เบลเยี่ยม และออสเตรเลีย เสร็จสิ้นแล้วแต่ยังไม่มีผลใช้บังคับ

แม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยจะยังไม่ได้เป็นภาคีอนุสัญญาเกี่ยวกับการก่อการร้ายทั้งหมด และยังไม่มีความตกลงว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและความตกลงว่าด้วยความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับทุกประเทศก็ตาม แต่ประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญและความร่วมมือในการส่งผู้ร้ายข้ามแดนและให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันในเรื่องทางอาญากับประเทศต่าง ๆ ได้ หากว่าประเทศต่าง ๆ เหล่านั้น ได้มีการร้องขอผ่านทางพิธีการทูต เพื่อขอความร่วมมือจากประเทศไทยในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน โดยให้คำมั่นว่าหากประเทศไทยได้มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็พร้อมที่จะให้ความร่วมมือกับประเทศไทยเป็นการตอบแทนดุจเดียวกัน ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศตามหลักต่างตอบแทน ทั้งนี้ เพื่อเป็นหลักประกันว่าผู้ก่อการร้ายนั้นไม่สามารถที่จะหลบหนีจากกระบวนการยุติธรรมและใช้ดินแดนของประเทศใดประเทศหนึ่งเป็นสถานที่หลบภัยได้

๓. ลักษณะของความผิดที่จะขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ตามกฎหมายไทย มีดังนี้

๑) **ต้องเป็นความผิดอาญาซึ่งกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอและกฎหมายไทยกำหนดให้เป็นความผิดอาญาซึ่งมีโทษประหารชีวิตหรือมีโทษจำคุกหรือโทษจำกัดเสรีภาพในรูปแบบอื่นตั้งแต่ ๑ ปีขึ้นไป** อย่างไรก็ดีการกระทำความผิดอาญาอื่นซึ่งมีโทษจำคุกหรือโทษจำกัดเสรีภาพในรูปแบบอื่นน้อยกว่า ๑ ปี อาจร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ หากเป็นความผิดเกี่ยวพันกับความผิดที่ให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามคำร้องขอแล้ว ไม่ว่าจะร้องขอพร้อมคำร้องขอในครั้งแรกหรือภายหลัง[๓]

๒) **ต้องมิใช่ความผิดที่มีลักษณะทางการเมืองหรือเป็นความผิดทางทหาร**[๔] ทั้งนี้เพราะความผิดทางการเมือง หรือความผิดทางการทหารนั้นอาจเป็นความผิดที่เกิดขึ้นเพราะมีความคิดเห็นทางการเมืองที่ไม่ตรงกันโดยถือว่าเป็นเรื่องทางการเมืองของรัฐนั้น ๆ ซึ่งในทางกฎหมายระหว่างประเทศมีหลักกฎหมายกำหนดไว้ว่า

---

[๒]ที่มา : http://www.inter.ago.go.th/umnaj/ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา.ppt,สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๕ พฤศจิกายน ๒๕๕๒.

[๓]พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๗.

[๔]พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๙.

"รัฐจะไม่พึงดำเนินการใด ๆ ในทางกฎหมายที่เป็นการแทรกแซงกิจการภายในของรัฐอื่น ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่ขัดต่อหลักกฎหมายระหว่างประเทศ" ดังนั้น ความผิดในกรณีดังกล่าวจึงเป็นข้อยกเว้นโดยเด็ดขาดที่จะไม่ต้องส่งตัวนักโทษให้แก่กัน

๓) ต้องไม่ใช่กรณีที่บุคคลซึ่งถูกร้องขอให้ส่งข้ามแดนนั้นได้รับการพิจารณาคดีจากศาลไทยหรือศาลของประเทศผู้ร้องขอใน**การกระทำอย่างเดียวกันกับที่มีการร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนและศาลไทยหรือศาลของประเทศผู้ร้องขอได้มีการพิพากษาถึงที่สุดให้ปล่อยตัวหรือพิพากษาให้ลงโทษและผู้นั้นได้พ้นโทษแล้วหรือได้รับการอภัยโทษหรือนิรโทษกรรมหรือคดีขาดอายุความ**หรือมีเหตุอื่นใดซึ่งไม่สามารถดำเนินคดีแก่บุคคลนั้นตามกฎหมายของประเทศผู้ร้องขอห้ามมิให้ส่งบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนเนื่องจากการกระทำนั้นอีก[๕] ซึ่งเป็นไปตามหลักการห้ามลงโทษซ้ำซ้อนในความผิดฐานเดียวกันตามหลักกฎหมาย "non bis in idem"

๔. หลักเกณฑ์ระหว่างประเทศในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

๑) ต้องเป็นความผิดที่อาจมีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้ กล่าวคือ เป็นความผิดที่สนธิสัญญาระหว่างประเทศนั้นได้ระบุฐานความผิดนั้นไว้โดยเฉพาะเจาะจง เช่น ระบุให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้เฉพาะกรณีบุคคลที่ถูกกล่าวหาหรือพิพากษาให้ลงโทษในประเทศผู้ร้องขอว่าได้กระทำความผิดฐานฆ่าคนตายโดยเจตนา ปลอมเอกสารหรือปลอม แปลงเงินตรา วางเพลิง ข่มขืนกระทำชำเรา หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์ เป็นต้น

๒) ต้องเป็นความผิดที่สามารถลงโทษได้ทั้งตามกฎหมายของรัฐผู้ร้องขอและรัฐผู้รับคำร้องขอ กล่าวคือ รัฐผู้รับคำร้องขอจะดำเนินการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้เฉพาะในกรณีเป็นความผิดทางอาญาทั้งในประเทศผู้ร้องขอให้ส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนและในประเทศผู้รับคำขอ

๓) รัฐผู้ร้องขอจะดำเนินคดีได้เฉพาะในความผิดที่ได้ระบุในคำร้องขอ หมายความว่า รัฐผู้ร้องขอไม่อาจจะดำเนินคดีในความผิดอื่นแก่บุคคลที่จะถูกส่งตัวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนได้หากว่าความผิดที่เขากระทำนั้นไม่ใช่ความผิดที่ได้กล่าวอ้างมาในคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น

๕. บุคคลที่อาจถูกส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดน

๑) ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลในสัญชาติของประเทศผู้ร้องขอ กรณีนี้ถือเป็นหลักสากลที่ทั่วโลกยอมรับให้มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันได้เสมอ เช่น บุคคล

[๕] พระราชบัญญัติส่งผู้ร้ายข้ามแดน พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๑๐.

สัญชาติไทยได้กระทำความผิดอาญาในประเทศไทยแล้วหลบหนีเข้าไปอาศัยอยู่ในประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศไทยก็สามารถที่จะร้องขอให้ประเทศสหรัฐอเมริกาส่งตัวบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ร้ายข้ามแดน เพื่อมาดำเนินกระบวนการพิจารณาหรือพิพากษาคดีและรับโทษตามคำพิพากษาของศาลในประเทศไทยได้ การที่ประเทศผู้ร้องขอต้องการบุคคลสัญชาติของตนเอง ประเทศผู้รับคำร้องขอต้องอนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนตามคำร้องขอนั้นได้เสมอ เว้นแต่จะเป็นกรณียกเว้นด้วยเหตุประการอื่น เช่น เป็นความผิดทางการเมือง เป็นต้น

๒) ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลในสัญชาติของประเทศผู้รับคำขอ เป็นกรณีที่บุคคลสัญชาติของประเทศผู้รับคำร้องขอกระทำความผิดในประเทศอื่นแล้วหลบหนีกลับเข้าไปยังประเทศที่ตนมีสัญชาติอยู่ ตามหลักทั่วไปประเทศเจ้าของสัญชาติผู้กระทำความผิดจะไม่ยอมส่งตัวบุคคลผู้กระทำความผิดนั้นไปให้ประเทศอื่นพิจารณาพิพากษาคดีเพื่อลงโทษโดยถือหลักที่ว่า “ไม่ยอมส่งคนสัญชาติตนข้ามแดนให้ประเทศอื่น” ก็สามารถกระทำได้ เช่น บุคคลสัญชาติไทยได้กระทำความผิดตามกฎหมายอาญาในประเทศฟิลิปปินส์แล้วหลบหนีกลับเข้ามายังประเทศไทย ประเทศไทยจะไม่ส่งบุคคลดังกล่าวนี้เป็นผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อไปให้ศาลฟิลิปปินส์พิจารณาพิพากษาคดีก็สามารถที่จะกระทำได้

๓) ผู้กระทำผิดเป็นบุคคลในสัญชาติของประเทศที่สาม ในกรณีนี้ตามธรรมเนียมปฏิบัติระหว่างประเทศ ประเทศผู้รับคำร้องขอจะต้องแจ้งให้ประเทศที่สามที่เป็นเจ้าของสัญชาติผู้กระทำผิดทราบเสียก่อนที่จะดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปเพื่อรักษาสัมพันธไมตรีอันดีงามระหว่างประเทศ ซึ่งในทางปฏิบัติประเทศเจ้าของสัญชาติผู้กระทำความผิดก็จะสอบถามข้อเท็จจริงแห่งคดี โดยไม่อาจห้ามมิให้ประเทศผู้รับคำร้องขอนั้นส่งตัวบุคคลดังกล่าวเป็นผู้ร้ายข้ามแดนได้

๖. กรณีที่ไม่อาจส่งผู้ร้ายข้ามแดนได้

๑) ความผิดทางการเมือง ซึ่งนานาประเทศถือหลักปฏิบัติว่าจะไม่มีการส่งผู้ร้ายข้ามแดนสำหรับความผิดประเภทนี้เพราะถือว่าไม่เป็น**“อาชญากรรมที่แท้จริง”** แต่เป็นเพียงเพราะผู้กระทำความผิดมีแนวคิดที่ไม่ตรงกับผู้มีอำนาจบริหารประเทศ โดยมีเหตุผลดังนี้

(๑) เพื่อปกป้องสิทธิในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

(๒) เพื่อปกป้องบุคคลที่ถูกตามล่าตัว เนื่องจากรัฐที่มีคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนคือรัฐที่เป็นปฏิปักษ์ต่อผู้กระทำผิด ฉะนั้นจึงเกรงว่าผู้กระทำความผิดจะไม่ได้รับความยุติธรรมจากรัฐผู้ร้องขอ

(๓) เพื่อเป็นการถ้อยทีถ้อยปฏิบัติกับรัฐอื่นในการไม่ส่งผู้กระทำความผิดทางการเมืองซึ่งกันและกัน

๒) สถานะพิเศษบางประการของผู้กระทำความผิด

ผู้กระทำความผิดบางคนมีสถานะพิเศษบางประการที่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องถูกส่งเป็นผู้ร้ายข้ามแดน ดังนี้

(๑) ผู้กระทำความผิดนั้นได้ถูกศาลมีคำสั่งให้ปล่อยตัวเนื่องจากได้รับโทษตามความผิดนั้นครบถ้วนแล้วหรือศาลได้พิพากษายกฟ้องในความผิดนั้นแล้ว ทั้งนี้เพราะหลักกฎหมายอาญากำหนดไว้ว่า **"บุคคลจะต้องไม่ถูกพิจารณาในความผิดเดียวกันเป็นครั้งที่สอง"**

(๒) ผู้กระทำความผิดนั้นได้กระทำความผิดที่มีโทษหนักสถานเดียวคือโทษประหารชีวิต ประเทศผู้รับคำขอชอบที่จะปฏิเสธการขอให้ส่งตัวข้ามแดนเพื่อไปรับโทษประหารชีวิตนั้นได้เพราะถือหลักมนุษยธรรมที่ประเทศผู้รับคำขอไม่สมควรที่จะส่งตัวบุคคลที่เข้ามาพึ่งอำนาจของประเทศนั้นไปให้ประเทศอื่นประหารชีวิต

(๓) ผู้กระทำความผิดมีเอกสิทธิ์และความคุ้มกันทางการทูต

๗. วิธีการและขั้นตอนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนในประเทศไทย

๑) แม้จะไม่มีสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนระหว่างประเทศต่อกันไว้ก็ตาม ถ้ารัฐบาลไทยเห็นสมควรก็อาจส่งตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ต้องคำพิพากษาให้ลงโทษข้ามแดนให้แก่ประเทศผู้ร้องขอได้ แต่ความผิดที่จะให้มีการส่งตัวข้ามแดนนั้นจะต้องเป็นความผิดซึ่งกฎหมายไทยกำหนดให้ลงโทษจำคุกไม่น้อยกว่า ๑ ปี โดยจะต้องมีคำร้องขอจากรัฐบาลต่างประเทศมายังรัฐบาลไทย และจะต้องมีหลักฐานประกอบคำร้องนั้นด้วย ดังนี้

ก) ในกรณีที่ให้ส่งตัวบุคคลที่ต้องคำพิพากษาว่าได้กระทำผิดต้องมีสำเนาคำพิพากษาของศาลที่ได้พิจารณาคดีนั้น

ข) ในกรณีขอให้ส่งบุคคลซึ่งต้องหาว่ากระทำผิด จะต้องมีหมายหรือสำเนาหมายสั่งจับของเจ้าพนักงานผู้มีหน้าที่ในประเทศที่ร้องขอ

๒) การขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนเริ่มด้วยการมีคำร้องขอจากรัฐบาลต่างประเทศโดยผ่านพิธีทางการทูต มายังกระทรวงการต่างประเทศ โดยกระทรวงการต่างประเทศจะเป็นผู้พิจารณาส่งคำร้องขอไปยังกระทรวงมหาดไทยเพื่อให้พนักงานอัยการนำคดีขึ้นสู่ศาลที่มีเขตอำนาจเหนือคดีนั้น ซึ่งกระทรวงมหาดไทยจะออกคำสั่งให้จับกุมจำเลยหรือจะขอให้ศาลออกหมายจับก็ได้

๓) เมื่อจับกุมจำเลยได้แล้ว ต้องนำตัวขึ้นสู่ศาลโดยเร็วและดำเนินการไต่สวนตามวิธีพิจารณาความอาญา แต่ศาลไม่ควรอนุญาตให้จำเลยได้รับการประกันตัว

๔) ในการไต่สวนคำร้องขอให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้น ศาลไม่จำต้องพิจารณาโดยละเอียดว่าผู้ต้องหาจะมีความผิดตามข้อกล่าวหาที่ขอให้ส่งตัวข้ามแดนหรือไม่ หากแต่จะต้องเป็นที่พอใจว่า จำเลยเป็นบุคคลผู้ถูกร้องขอให้ส่งตัวข้ามแดนแน่นอน ไม่ใช่มีการจับผิดตัว หรือมีพยานหลักฐานเพียงพอที่จะสั่งขังผู้ต้องหาเพื่อส่งไปให้ศาลพิจารณาได้หากว่าความผิดนั้นได้กระทำขึ้นในประเทศไทย หรือความผิดนั้นอยู่ในประเภทที่จะส่งตัวข้ามแดนได้และไม่ใช่ความผิดทางการเมือง

๘. ปัญหาข้อกฎหมายในคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนและการให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในเรื่องทางอาญา นับเป็นมาตรการระหว่างประเทศทางกฎหมายที่สำคัญของรัฐในการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายอาญาในคดีที่เกิดขึ้นและเกี่ยวพันกันระหว่างประเทศ โดยเฉพาะในปัจจุบันนานาประเทศได้ตระหนักถึงความร้ายแรงและความซับซ้อนซ่อนเงื่อนยากที่จะพิสูจน์ความผิดได้ เช่น คดีอาชญากรรมทางเศรษฐกิจ อาชญากรรมทางคอมพิวเตอร์ หรือการค้ายาเสพติด เป็นต้น ดังนั้น การให้ความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาอาชญากรรมดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการดำเนินคดีกับผู้ที่กระทำความผิดในประเทศหนึ่งแต่หลบหนีมาพำนักอาศัยหรือมาทำธุรกิจในอีกประเทศหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการดำเนินคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนของทุกประเทศยังประสบกับปัญหาข้อกฎหมายซึ่งนับเป็นข้อยกเว้นที่สำคัญในคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดนอยู่

๙.ผลของการส่งผู้ร้ายข้ามแดน

ประเทศที่ร้องขอเมื่อได้รับตัวผู้ร้ายข้ามแดนไปแล้วจะควบคุม ดำเนินคดีหรือลงโทษจำเลยในความผิดอย่างอื่นนอกเหนือจากความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นไม่ได้ แม้ว่าความผิดนั้นจะมีอัตราโทษที่กฎหมายกำหนดไว้ต่ำกว่าความผิดที่อนุญาตให้ส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็ตาม

ดังนั้น การส่งผู้ร้ายข้ามแดนจึงถือเป็นมาตรการระหว่างประเทศในการสร้างความร่วมมือกันเพื่อการปราบปรามอาชญากรรมระหว่างประเทศ โดยอาศัยหลักการข้อตกลงหรือสนธิสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการส่งผู้ร้ายข้ามแดนซึ่งมักจะปรากฏในรูปของสนธิสัญญา จะพบว่าหลักเกณฑ์การส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นจะอยู่บนพื้นฐานของหลักต่างตอบแทน หลักพันธไมตรีระหว่างประเทศ และหลักความยุติธรรม แต่ไม่ได้หมายความว่าหากไม่มีการทำสนธิสัญญาส่งผู้ร้ายข้ามแดนกันไว้กับรัฐอื่น ๆ นั้นจะไม่สามารถสร้างความร่วมมือในทางอาญาระหว่างประเทศได้ ทั้งนี้ รัฐยังคงสร้างความร่วมมือได้โดยอาศัยหลักกฎหมายระหว่างประเทศ

๑๐. บทสรุป

การส่งผู้ร้ายข้ามแดนเป็นกระบวนการความร่วมมือในกระบวนการยุติธรรมทางอาญาระหว่างประเทศ เพื่อสนองตอบต่อการบังคับใช้กฎหมายอาญาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้ประเทศต่าง ๆ ร่วมมือกันในการปราบปรามผู้ประกอบอาชญากรรมในประเทศหนึ่ง แล้วหลบหนีไปอาศัยอยู่ในอีกประเทศหนึ่ง รวมถึงการประกอบอาชญากรรมที่มีลักษณะเป็นองค์กรข้ามชาติ ให้สามารถที่จะส่งตัวไปดำเนินคดีในความผิดที่เขาได้กระทำลงไป อีกทั้งการส่งผู้ร้ายข้ามแดนนั้นเป็นการกระทำเพื่อเป็นการสร้างหลักประกันถึงความยุติธรรมระหว่างประเทศในการพิจารณาและลงโทษ

ผู้กระทำความผิดให้ได้รับโทษที่เหมาะสมตามสภาพของกฎหมายที่ระบุความผิดและมาตรการในการลงโทษซึ่งเป็นเป้าหมายร่วมกันของประชาคมโลก เพราะหากไม่มีการให้ความร่วมมือระหว่างกันในการส่งตัวผู้ร้ายข้ามแดนเพื่อให้ผู้ประกอบอาชญากรรมได้ถูกส่งตัวไปลงโทษในความผิดที่เขาได้ก่อไว้แล้ว บรรดาผู้กระทำความผิดทั้งหลายก็สามารถที่จะหาทางหลบหนีจากการถูกลงโทษไปได้ ซึ่งจะทำให้กระบวนการบังคับใช้กฎหมายต้องเสียไปและย่อมส่งผลกระทบต่อความสงบสุขของสังคมโดยส่วนรวมได้ดังนั้นวัตถุประสงค์หรือเจตนารมณ์สำคัญของการส่งผู้ร้ายข้ามแดนก็เพื่อที่จะหาทางรักษาความสงบเรียบร้อยให้แก่สังคม ซึ่งทุกประเทศในโลกจำเป็นต้องมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่เกี่ยวข้องกับตน ทุกประเทศต้องช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปราบปรามอาชญากรรมและต้องไม่ยินยอมให้ผู้กระทำความผิดทางอาญาจากประเทศหนึ่งหลบหนีมาหลบซ่อนตัวอยู่ในดินแดนของประเทศตน ทั้งนี้ เพื่อความสงบสุขของสังคมประชาชาติ ประกอบกับเพื่อให้ระบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรมทางศาลเป็นที่เคารพของประชาคมโลกสืบต่อไป ๑

เอกสารอ้างอิง

• ชัยเกษม นิติสิริ,วิทยานิพนธ์ เรื่อง "ความร่วมมือระหว่างประเทศในการส่งผู้ร้ายข้ามแดน" นักศึกษาวิทยาลัยราชอาณาจักร รุ่นที่ ๓๘ ประจำปีการศึกษา ๒๕๓๘ – ๒๕๓๙.

• ประกอบ ประพันธ์เนติวุฒิ. "กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีบุคคลและคดีอาญา"ตอนที่ ๒ แผนกคดีอาญา, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๓.

• ประสพสุข บุญเดช.การส่งผู้ร้ายข้ามแดน,ศาลอุทธรณ์ การส่งผู้ร้ายข้ามแดน : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ, เพชรรุ่งการพิมพ์, ๒๕๔๘.

• คมกริช ดุลยพิทักษ์ "การส่งผู้ร้ายข้ามแดน" http://www.nutthnet.com/forum/topic.php?id=529

• สราวุธ เบญจกุล "แนวคิดเกี่ยวกับการส่งผู้ร้ายข้ามแดน" http://www.nond9972.multiply.com/journal/item/50

• ปรวิชย์ มะกรวัฒนะ "ปัญหาข้อกฎหมายในคดีส่งผู้ร้ายข้ามแดน"http://www.news.sanook.com/scoop/scoop_171597.ph